

Иван Вазов

В топлите вълни
(Бански наблюдения)

Историческите анали мълчат по въпроса, при кой римски император е направена минералната баня в нашата столица. Вярното е, че тая благодатна вода е била позната, прибрана в окропа и покрита с кивгирен свод още в първите времена на римското владичество в Балканския полуостров. Защото тия сластолюбиви римски завоеватели, молепсани от разкоша на победена Азия, са били страстни любители на баните – място за техните политически свиждания, веселби, оргии, както ни разказва Сенкевич в своят роман „Quo vadis?“ Вярното е още, че самата София дължи съществуването си на тия топли извори в полите на Витоша; по едно време те насмалко са щели да съблазнат самия Константина Велики да я направи столица на Източната Римска империя. И дали не тия скъпоценни извори именно са привлекли през 805 година Крума с дивите му пълчища, та София една от първите е паднала под ударите му? И когато ние седим до чучура ѝ и си плискаме рамената с горещите струи, нито ни иде на ума, че може би преди единайсет века на същото място е стоял нашият див, велик и сладострастен цар и е правил същото; че може би и харема му да се е плискал в тия вълни и да е делил нашето удоволствие и чувство на блаженство!

Аз го изпитвам всеки вторник това блаженство, като си мисля с гордост, че ни една столица в Европа не владее подобно съкровище, нито пък има подобно другаде тъй занемарено. И понеже не живея в ония стари времена – и слава богу – и не мога да видя нито Крума тук, нито шумния хор на тлъстите му съпруги, аз се задоволявам да гледам новите хора, които в дядовото Адамово облекло се мяркат в облак на парата.

И всеки вторник аз ще видя някои от се същите лица като мене гости тука през него ден.

Ето величественият мой приятел П. с величествения корем, с гойните плещи, с дебелите гърди, които се тресят над водата. Той тежи колкото негово величество английския крал Едуард VII – 104 кила! От най-напред той се безпокоял от тая си пълнота, но се успокоил, когато се научил, че и великобританският повелител я има. Тая прилика го прави да се гордее... И подир първите поздравителни думи П. веднага докарва разговора върху католишката пропаганда в България. Той е решил да се опълчи против тая опасност, която заплашва православието на българския народ и за тая цел... Но омивачът му обади, че е негов реда, и той ме напусна и остави в неведение как мисли да спаси православието...

Виждам там между две мършави тела едно твърде дебело, късо,

набито, което подава валчеста глава над водата. Щастливият обладател на тая глава и това тяло е моят приятел Z. Приближавам го и го поздравлявам. Аз повтарям още два пъти поздравлението си, додето го изкарам от унесеното състояние, потопен цял в блаженство, вперил очи в прозорчетата на свода. Той се стряска и ми подава ръка, която прилича на крило на акула. С него винаги разговорът ни пада още от първия път на политиката. Сега той ме попита какво е моето мнение върху бъдащите допълнителни избори. Понеже аз съм се зарекъл поне в банята да не мисля за политика, оставям нему думата. Е добре, Z. съвсем не вярва в сполуката на правителството. Той е против монопола. А заем със залагане монопол и с контрол още – е нещо отвратително и той по никоой начин не дава одобрението си... Улучи се, че едно от мършавите тела било пък за монопола! То възрази. Но Z. издигна и другото крило на акулата и с много разпалени движения фана да убеждава антитезът си... Аз бях принуден да оставя на най-интересното място политическото прение, защото една грамадна ръка се стовари на рамото ми, и аз се извърнах.

Видях една голяма рунтава глава, с дълги коси по рамената като на самодива, с рошава сплъстена брада, от която шуртяха топли струи подир гуркането ѝ във водата. Това беше един поп, когото не познавах. Рунтавата глава също ме погледна сепнато, па продума:

– Извинявай, господине, ние те зехме за един нашенец!

И без да чака да цалуна ръката му, власатият човек пак се изгуби под водата, като остави над себе си мехурчета и краища от коси, после се появи на повърхността и заплува между две води с ловкостта на делфин.

Когато се обърнах към прежния си приятел – видях, че прението с мършавото тяло беше се обърнало на силно каране; но не се намесих да ги разтърва, защото си помислих, че Z. може би нарочно се трови с политика по съвета на лекаря си, за да изпусталее...

Понеже моя ред за омиване при курната още не е дошъл, аз пак се подлагам под чучура, но скоро се отместям от жечжината на четирийсетте и два му градуса температура. Тогава виждам отядно, че е седнал на зида един мой софийски познайник, г. П. – не първия П. – Видът на тоя приятел, който ми подава суха, дълга, жилиста ръка на един скелет от анатомическия кабинет, ме смущава. Аз му стискам десницата, изпитвам студени тръпки по гърба от това прикосновение. И докато той ми разправи, че обиколил безполезно всичките европейски бани, и

Херкулесбад, и Францесбад, и Мариенбад, и Абация, и най-после намерил файда в софийската, аз му гледам и броя всичките ребра, виждам до най-голяма подробност състава на костника му; лишен от кръв, месо и мускули, и си припомням неволно гладующите индийци, изобразени в илюстрациите... Ненадейно тия говорещи кокали ми обаждат, че си дали кандидатурата за предстоящите избори в град Х., но се бояли за успеха си от шайките на противния кандидат. Аз си мисля:

„Добри чловеке, защо ти трябва политика! Храни се по-добре с пражоли: сега е и евтино говеждото месо в София“.

Ето защо с истинско удоволствие видях, че се топна в банята един друг приятел, г. П. – моля, този е друг П.! – комуто сърдечно стискам дебелата космата ръка. Тоя достоен човек е настоящ човек: никога не ми говори в банята за отровни и скучни работи, а за онова, що е най-интересно за един човек, който съзнава задачата на живота. И сега – той ми съобщава, между две потапянета огромната си глава, че най-прясната и вкусна шунка той намервал в месарницата на Ключека, но бил принуден снощи да чака половина час там поради многото купувачи. Той ми обади още, че е дошла и лакерда риба – тука ли си! – и ме посъветва да бързам, че може да не остане. (Той ми пошушна на ухото името на дюкяна, за да не чуе скелетът!)

Между това банята се пълни с нови лица – по-добре с нови тела, – защото лицата не личат добре в парната мъгла. Познавам само г. Х., бивши министър, който влиза с цигаро в устата, провесва си влакнастите крака в окропата, пухти намръщен и сърдит като човек, когото го е била жена му... Внезапно някой се фърли във водата и пръските й умокриха цигарото му. Той се разсърди, гледа зачуден към безчинника и търси с поглед около себе си някой стражарин, за да му поръча нещо, но веднага се сеща, че не е вече министър, и казва на бай Ганя:

– Господине, това е безобразие!

– Платили сме си, господине – казва ухилено шопът, като си привързва пищимала...

– Конституция ли за вас? Сопа! – гневи се бившето величие.

Омивачът вече ми е наплескал лицето със сапун и аз не мога да виждам повече сцената. Този омивач е македонец и понеже сме близки приятели, пита ме пак почтително, като ми залива главата, знаейки, че аз съм в тайните на високата политика:

– Дали ще скоро да се освободи нашата Македония, господине?

Мене ми дохождат на ума думите на един герой на Алека Константинов и му отговарям:

– Вярвам да я освободи султана някой път...

– Дай боже, ама да ще!...

И енергически пак фаща да ме сапунясва.

През шума, който произвежда тая операция, аз пак чувам гърлестия глас на бившия министър, седнал от другата страна на курната, който гълчи сърдито и споменува конституция, камшик, сопа и други сладости... Една слънчева луча, паднала из едно око на свода, играеше по още развълнуваната вода.

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Надежда Владимирова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5027>]